

بـنـام آنـکـه جـان رـا فـرـت آـمـوـخت

رئوس
قوانین زیست محیطی
مهندسی عمران

مؤلفان:

سعید نعمتی

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین)

-	نعمتی، سعید-	سرشناسه
:	ایران- قوانین و احکام	عنوان قراردادی
:	رئوس قوانین زیست محیطی مهندسی عمران / مولفان سعید نعمتی	عنوان و نام پدیدآور
:	تهران: فدک ایساتیس، ۱۳۸۹	مشخصات نشر
:	۱۶۴ ص.	مشخصات ظاهری
:	۹۷۸-۶۰۰-۵۲۰۳-۶۸-۴	شابک
:	۳۵۰۰۰ ریال : فیبا	وضعیت فهرست نویسی
:	ساختمان سازی-- قوانین و مقررات -- ایران	موضوع
:	راه و ساختمان -- ایران -- جنبه های زیست محیطی	رده بندی کنگره
:	KMH۳۴۰/۲ن۹۱۳۸۸	رده بندی دویین
:	۳۴۳/۵۵۰۷۸۶۲۴	شماره کتابشناسی ملی
:	۱۷۲۷۰۸۳	

رئوس قوانین زیست محیطی مهندسی عمران

سعید نعمتی	:	مولفان
رضا کرمی شاهنده	:	مدیر تولید
۱۳۹۰ - دوم	:	نوبت جاب
۱۰۰۰	:	تیراژ
گنج شایگان	:	چاپ و صحافی
کمیا	:	صحافی
۵۰۰۰۰ ریال	:	قیمت
۹۷۸-۶۰۰-۵۲۰۳-۶۸-۴	:	شابک

دفتر انتشارات : تهران - خیابان انقلاب - خیابان اردبیلهشت- بینالبافی نژاد و جمهوری - ساختمان ۱۰ (قدیم) ۱۲۶

تلفن: ۶۶۴۶۵۸۳۱ - ۶۶۴۸۲۲۲۱ - ۶۶۴۸۱۰۹۶

نمایندگی تهران : خیابان انقلاب- نبش ۱۲ فروردین- پلاک ۱۳۱۲ - انتشارات صانعی

تلفن: ۶۶۴۰۰۹۹۲۴ - ۶۶۴۰۵۳۸۵

میدان آزادی (باغ ملی)- ابتدای خیابان فرجخی- جنب مجتمع ستاره

تلفن: ۶۲۲۶۷۷۲ - ۶۲۲۶۷۷۱

فروشگاه یزد:

www.fadakbook.ir - info@fadakbook.ir

کلیه حقوق و حق چاپ متن و عنوان کتاب که به ثبت رسیده است، مطابق با قانون حقوق مولفان و مصنفات مصوب ۱۳۴۸ محفوظ و متعلق به انتشارات فدک ایساتیس می باشد. هرگونه برداشت، تکثیر، کپی برداری به هر شکل (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه کتبی از انتشارات فدک ایساتیس ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

معاونت حقوقی
انتشارات فدک ایساتیس

فهرست مطالب

بخش اول: قوانین	۱
۱-۱ اصل پنجم قانون اساسی ایران	۳
۲-۱ از قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست	۳
۳-۱ از قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا	۴
۴-۱ از قانون مدیریت پسماندها	۸
۵-۱ از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری	۱۲
۶-۱ از تبصره ۸۲ از قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و ...	۱۲
۷-۱ از قانون مجازات اسلامی - تعزیرات	۱۳
۸-۱ از قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراعت با اصلاحات بعدی	۱۴
۹-۱ از قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور	۱۶
۱۰-۱ از قانون حفظ کاربری اراضی و باغها	۱۷
۱۱-۱ از لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه های ...	۱۹
۱۲-۱ از لایحه قانونی حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها	۲۳
۱۳-۱ از قانون حفاظت دریا و رودخانه های مرزی از آلودگی با مواد نفتی	۲۵
۱۴-۱ از قانون اراضی مستحدث و ساحلی	۲۸
۱۵-۱ از قانون اصلاح قانون ایمنی راهها و راه آهن	۳۳
۱۶-۱ از قانون شهرداری	۳۳
۱۷-۱ از قانون توزیع عادلانه آب	۳۴
۱۸-۱ قانون تأسیس شورایعالی شهرسازی و معماری ایران	۴۰
۱۹-۱ از قانون کار	۴۰
۲۰-۱ از مصوبه هیأت وزیران راجع به تشکیل کمیسیون هماهنگی پروژه شهرهای ...	۴۱
۲۱-۱ آیین نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست	۴۲
۲۲-۱ آیین نامه اجرایی نحوه جلوگیری از آلودگی صوتی	۴۳
۲۳-۱ از آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب	۴۴

۲۴-۲ از آیین نامه اجرایی ماده (۶۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و ...	۴۸
۲۵-۲ از آیین نامه اجرایی بند (الف) ماده (۱۰۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ...	۴۹
۲۶-۲ از آیین نامه اجرایی بند (ج) ماده (۱۰۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی...	۴۹
۲۷-۲ از آیین نامه اجرایی ماده (۱۳۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی ...	۵۳
۲۸-۲ از آیین نامه اجرایی بند الف تبصره (۸۲) قانون برنامه پنجساله دوم توسعه ...	۵۴
۲۹-۲ از آیین نامه اجرایی قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها	۵۵
۳۰-۲ از آیین نامه اجرایی لایحه قانون اصلاح قانون واگذاری و احیاء اراضی... ..	۵۷
۳۱-۲ از آیین نامه اجرایی قانون حفاظت و بهره برداری از منابع آبزی جمهوری ...	۵۸
۳۲-۲ از آیین نامه اجرایی قانون منع فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی...	۵۸
۳۳-۲ از آیین نامه اجرایی قانون حفظ و ثبت کناره و بستر رودخانه های مرزی	۶۳
۳۴-۲ از آیین نامه اجرایی تبصره ۶۶ قانون بودجه سال ۱۳۶۳ کل کشور	۶۸
۳۵-۲ از آیین نامه اجرایی حمل و نقل جاده ای مواد خطرناک	۷۵
۳۶-۲ از آیین نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی خودرو	۸۵
۳۷-۲ از آیین نامه بهداشت محیط	۸۶
۳۸-۲ از آیین نامه نحوه انجام پژوهشها و تحقیقات علمی در مناطق دریایی جمهوری...	۸۸
۳۹-۲ از آیین نامه مربوط به بستر و حریم رودخانه ها، انهر، مسیلهای، مردابها.....	۹۱
۴۰-۲ از آیین نامه مربوط به استفاده اراضی احداث بنا و تأسیسات در خارج از ...	۹۶
۴۱-۲ از آیین نامه نحوه بررسی و تصویب طرحهای توسعه و عمران محلی، ناحیه ای...	۱۰۴
۴۲-۲ از مصوبه هیأت وزیران راجع به ضوابط و معیارهای استقرار صنایع	۱۲۳

۴۳-۲ از صورتجلسه هیأت وزیران راجع به ممنوعیت احداث صنایع در شعاع ...	
۱۲۵ ..... ۴۴-۲ مصوبه هیأت وزیران راجع به تفویض اختیارات ... به کمیسیون امور زیر بنایی...	
۱۲۶ ..... ۴۵-۲ از مصوبه هیأت وزیران راجع به « برنامه جامع صیانت از جنگلهای شمال کشور ...	
۱۲۶ ..... ۴۶-۲ از مصوبه هیأت وزیران راجع به ضوابط نظارت فنی بر بهره برداری از معادن ...	
۱۲۷ ..... ۴۷-۲ آیین نامه (الگوی) ارزیابی اثرات زیست محیطی	
۱۲۸ ..... ۴۸-۲ مصوبه شماره ۱۹۶ مورخ ۱۳۸۰/۷/۲۵ شورایعالی حفاظت محیط زیست ...	
۱۳۲ ..... ۴۹-۲ آیین نامه طرح های مشمول ارزیابی پیامدهای زیست محیطی در سواحل کشور	
۱۳۲ ..... ۵۰-۲ از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	
۱۳۴ ..... ۵۱-۲ مصوبه ... محیط زیست راجع به ارزیابی زیست محیطی فعالیتهایمعدنی	
۱۳۴ ..... ۵۲-۲ مصوبه شورایعالی شهرسازی و معماری ایران راجع به ضوابط جلوگیری ...	
۱۳۵ ..... ۵۳-۲ از مصوبه شورایعالی حفاظت فنی راجع به آیین نامه کارهای سخت و زیان آور	
۱۳۶ ..... ۵۴-۲ استانداردهای خروجی فاضلاب ها	
۱۴۰ ..... ۵۵-۲ دستورالعمل اجرایی مصوبه شماره ۱۵۷ شورایعالی حفاظت محیط زیست...	
۱۴۲ ..... ۵۶-۲ کنوانسیون منطقه ای کویت برای همکاری درباره حمایت و توسعه محیط ...	
۱۴۶ ..... ۵۷-۲ پروتکل حمایت محیط زیست دریایی در برابر منابع آلودگی ...	
۱۴۷ ..... ۵۸-۲ ضمیمه ۲ پروتکل - ترویج تصفیه مشترک و یا مرکب پسابها	
۱۵۰ ..... ۵۹-۲ ضمیمه ۳ پروتکل - رهنمودها : مقررات و مجوزها برای تخلیه فضولات	
۱۵۱ ..... ۵۹-۲ ضمیمه ۳ پروتکل - رهنمودها : مقررات و مجوزها برای تخلیه فضولات	

۶۰-۲ پروتکل کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید خطرناک و دیگر ضایعات در دریا... ۱۵۴ .....
۶۱-۲ کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر ۱۵۴
۶۲-۲ از دستورالعمل ورود به مناطق مذکور در بند الف ماده ۳ قانون حفاظت و ... ۱۵۵ .....
ضمیمه ۱: مراکز دریافت اطلاعات موضوعی مرتبط با پروژه‌ها در کشور ۱۵۶ .....
ضمیمه ۲: جدول قوانین موجود مرتبط با ارزیابی اثرات زیستمحیطی پروژه‌ها ۱۵۹ .....
بخش دوم: کلید واژگان ۱۶۱

مقدمه:

امروزه گستردگی دامنه فعالیتهای عمرانی باعث شده تا هیچیک از شئون محیط زیست بی نصیب از آثار و تبعات این فعالیتها و نتوان حد و مرزی برای مناطق تحت تاثیر عملیات عمرانی تعریف کرد. از راهسازی در جنگلها و مناطق حفاظت شده طبیعی گرفته تا دفن سالیانه میلیونها تن نخاله ساختمانی و از احداث دکلهای استخراج نفت در دریاها تا ساخت آسمانخراش‌های غول پیکر در مناطق پرتراکم شهری و معضل فاضلابهای حاصل از فعالیتهای زیستی در آنها، همگی از دست آوردهای - به زعمی نامیمون - توسعه حیطه دست اندازی مهندسی عمران شمرده می‌شوند. در این میان ظرفیت محدود هضم و خودپالایی محیط زیست، بشریت را با خطر غیرقابل انکار کمبود منابع طبیعی و نابودی ذخایر ارزشمند و حیاتی محیط زیست رو برو ساخته است. به همین دلیل و با پیش‌بینی یک چنین روزی، از اوایل قرن نوزدهم ایده وضع قوانین زیست محیطی لازم الاجرا و یا توصیه‌ای در اذهان مدیران جوامع نقش بست و سرانجام پس از گذشت حدود دو قرن از این قضیه، انبوهی از قوانین زیست محیطی ملی و بین‌المللی - و گاها متناقض - در تمامی زمینه‌ها در پیش روی متخصصین قرار گرفته است به طوری که مثلاً هم اینک استخراج قوانین زیست محیطی مربوط به یک شاخه خاص از علوم مهندسی از بین این مجموعه گستردۀ قوانین بسیار دشوار و در پاره‌ای موضع ناممکن به نظر میرسد. نویسنده‌گان این کتاب امیدوارند که خوانندگان به درستی دریابند که کتاب حاضر معضل ذکر شده را در حیطه فعالیتهای گستردۀ مهندسی عمران، لااقل در کشور عزیزمان از میان برده است و چشم آن داردند که به زودی شاهد استفاده فراگیر از این کتاب توسط اقشار گستردۀ ای از مخاطبان، اعم از مهندسین عمران و محیط زیست، اساتید دانشگاهها، دانشجویان، محققین، شرکتهای مهندسین مشاور، پیمانکاران و قس‌علی‌ها باشند.

من ا... توفیق

